

Дзвоник

№ 135

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 11 рік видання, червень, 2018 рік

Ада Елена Сімота,
І-ий клас, м. Рагівці

Дзвоник (Clopotel)

№ 135, 2018 р.

*Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.*

ISSN 2501-2630
ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Тереза Шендрою

Редколегія: Іван Ковач, Михайло

Михайлюк, Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:

redactia.clopotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі й дидактичні ігри
- * вироби своїми руками

Дзвоник Завжди радо прислухається до
ваших пропозицій і друкуватиме надіслані
вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!

Ігор КАЛИНЕЦЬ

ВЕСЕЛКА

*надягла веселка
стрічок
стрічок
як у свято
взяла коромисло
і пішла до річки
дорогою перестрів її
князенко Соняшник
із золотим черевичком
в руці
поміряла веселка
якраз на ніжку
от вони й побралися*

КРИНИЧКА

*сплю глибоко глибоко
а ще глибше
мати моя підземна
я їй про зорі розповідаю
а вона про коріння дуба
я їй про хмаринк,
а вона студеним молоком
мене поїть,
я їй про метелика
а вона
з водяного царства
русалку приводить
а оце
весняна калина
не хоче забрати з мене
свою подобу
тільки сонце
п'є та п'є
калинову воду
через золоті соломинки*

БЛИСКАВКА

*пливе собі королева
королева темряви
у дзеркало
а темно
зблисне
на мить
світлом
зазирне
хто на світі найгарніший
ви ваша темність
відкаже дзеркало
похапцем
заспокоїть королева
на часину
казано писана красуля*

Павло ТИЧИНА

А Я У ГАЙ ХОДИЛА...

А я у гай ходила
По квітку ось яку!
А там дерева – люлі.
І все отак зозулі: Ку-Ку!
Я зайчика зустріла,
Дрімав він на горбку.
Була б його спіймала –
Зозуля ізлякала: Ку-Ку!

ХОР ЛІСОВИХ ДЗВІНОЧКІВ

Ми – дзвіночки,
Лісові дзвіночки,
Славим день.
Ми співаєм,
Дзвоном зустрічаєм:
День!
День.
Любим сонце,
Небосхил і сонце,
Світлу тіль,
Сни розкішні,
Все гаї затишні:
Тіль! Тіль. Линьте, хмари,
Ой прилиньте, хмари, –
Ясний день.
Окропіте,
Нас нашелестіте:
День!
День.
Хай по полю,
Золотому полю,

Ляже тіль.
Хай схитнеться –
Жито усміхнеться:
Тіль!
Тіль.

* * *

Блакить мою душу обвіяла,
Душа моя сонця намріяла,
Душа причастилася кротості трав –
Добрідень, я світу сказав!
Струмко серед гаю, як стрічечка.
На квітці метелик, мов свічечка.
Хвилюють, маюють, квітують поля –
Добрідень тобі, Україно моя!

* * *

Не бував ти у наших краях!
Не бував ти у наших краях!
Там же небо – блакитні простори...
Там степи, там могили, як гори.
А веснянії ночі в гаях!..
Ах, хіба ж ти, хіба ти це знаєш,
Коли сам весь тремтиш, весь смієшся,
ридаєш,

Серце б'ється і б'ється в грудях...
Не бував ти у наших краях.
Не бував ти у наших краях,
Бо відтіль не таким би вернувся!
Чув про степ, що ген-ген простягнувся?
Єсть там люди – й зросли у степах, –
Що не люблять, не вміють ридати,
Що не можуть без пісні і нивки зорати!
Тебе ж завжди я бачу в сльозах... –
Не бував ти у наших краях.

ГАЇ ШУМЛЯТЬ

Гаї шумлять –
я слухаю.
Хмарки біжать –
милуюся.
Милуюся-дивуюся,
чого душі мойї
так весело.

Гей, дзвін гуде –
ізделеку.
Думки пряде –
над нивами.
Над нивами-приливами,
купаючи мене,
мов ластівку.
Я йду, йду –
зворушений.
Когось все жду –
співаючи.

Співаючи-кохаючи
під тихий шепіт трав
голублячий.
Щось мріє гай –
над річкою.
Ген неба край –
як золото.
Мов золото-поколото,
горить-тремтить ріка,
як музика.

Іван ДРАЧ (1936-2018)

ЕТЮД ПРО ХЛІБ

Яйце розіб'є, білком помаже,
На дерев'яну лопату – та в піч,
І тріскотітиме іскрами сажа –
Мініатюрна зоряна ніч.

На хмелі замішаний, видме груди,
Зарум'янілий, круглий на вид.
Скоринка засмалена жаром буде,
Аж розіграється апетит.

В підсохлому тісті кленова лопата
Вийме з черені, де пікся в теплі, –
І зачарується білена хата
З сонця пахучого на столі.

САМОТНЯ ЛАСТІВКА

Самотня ластівка на дроті –
Одним одна, самотина.
Всі ластівки давно в польоті, –
Чому ж без вірію вона?

Така вже осінь, що аж голо.
Вже іній сонце розпина.
У вирій лист летить навколо,
Її мина, її мина.

Чи, може, їй крило підбито,
Чи, може, впала їй вина.
Тут розп'ястися з цілим світом –
Така печаль, що аж до дна.

Чи, може, так поля ці любить,
Вже йде морозу сивина.
А хто ж в мороз їх приголубить?
За все покутує вона.

До вірію ще стільки далей,
Вона ж стоїчно не зрина.
До тисячі моїх печалей
Іще одна – і не одна...

ХІБА ЧЕКАТИ ПЛАТИ ЗА ДОБРО?

Хіба чекати плати за добро?
Нехай в руці зламається перо,
Нехай твоя зламається рука,
Що за добро добра собі чека!

Добро твориться просто – ні за так.
Так, як цвіте і опадає мак,
Як хмарка в'ється і сміється пташка,
Як трудиться мурашка-горопашка.

Хай сіє зерна скрізь метка рука,
І в океан добра тече ріка,
І не зросте із нього ковила...
Лиш так змагаймо океани зла...

ПОКОЛІННЯ–БІЖУТЕРІЄ...

Покоління–біжутеріє,
Дивні мої діти!
Вже давно мені пора
З вами бронзовіти!
Але ж ви не даєте –
Мушу знов кричати,
Мушу знов, дурноголов,
Ставати на чати!
Так – вогонь. Земля горить,
Горить наша мати.
А ви кажете – вогонь
Треба шанувати.
Бо ж мистецтво над усе:
Блиски–переблиски.
Але ж це пащить вогонь
З вашої колиски.
Горить мова – і згорить:
Первні первовзору,
І все котиться згори,
А кричить, що вгору!
Все горить. І всім вогонь
Треба загасити –
Воду човником долонь
На вогонь неситий!
Горимо ми день за днем,
Кричимо, що квітнем –
Не червоним вже вогнем,
А жовто–блакитним!
Все горить. Душа горить.
Загасіте душу.
Нехай все воно згорить,
А кричати мушу!.

Михайло Гафія ТРАЙСТА

НЕЙМОВІРНІ ПРИГОДИ ПАНАСА-ГУСОПАСА

4). Як Панас Гусопас до панської в'язниці попав

Собаки мов навіжені, побачивши Панаса Гусопаса, накинулись на нього, панські охоронці біжать за ними вслід, а Панас закриті очі і нібито спить – хропе, аж земля дрижить, і слину бородю пустив.

– Де гуси, вражий сину?! – крикнув старший над охоронцями і копнув зі всієї сили ногою Панаса.

– А-а-а-а! – заревів Панас і схопився на ноги.

– Де гуси?!

– Га? – гакнув Панас, вдаючи з себе глухого.

– Гуси де? – заревів з люті старшина.

– Ге?

– Гуси, де гуси?! – нагородив старшина Панаса потиличником.

– Які гуси?.. – Панас нібито не розумів, що з ним діється.

– Панські, бовдуре!

– Потопились.

– Що-о-о?! – здивувався старшина.

– Потонули! – вказав рукою на озеро Панас.

– Хто ж бачив повішеного чорта і втоплену гуску?! – запитав свою ватагу старшина.

– Ніхто!

– Такого не може бути!

– Бреше!

– Хоче нас обманути!

– В'яжіть його і до пана, на суд.

Накинулись панські посіпаки на Панаса, зв'язали йому руки й ноги, кинули на коня, мов мішок, і подалися до міста.

«Добре що хоч не заставили йти пішки», – подумав Панас.

– Де мої гуси? – запитав Колопан.

– Га?

– Гуси мої, гуси де поділись?

– Ге?

– Де мої гуси, Панасе?! – підвищив голос пан, здогадавшись, що Панас Глухий.

– Опришки вкрали.

– А мені брехав, що потонули, – підстрибнув старшина.

– Правда, Панасе?

– Га, що?

– Що каже старшина...

– Ні, бреше!

– Як це так?! – крикнув старшина.

– Як він сміє?! – запалився один з посіпак.

– Це свинство! – підтвердив інший.

– Що скажеш на це, Панасе?

– Брешуть, якщо мають свідків хай доведуть.

– Таж ми всі чули, навіщо нам свідків? – зарепетували посіпаки.

– Ну, Панасе? – запитав Колопан.

– Брешуть, пане, брешуть. Домовились між собою і брешуть. Хто ж бачив повішеного чорта і втоплену гуску?!

– Воно так, але де поділись гуси?

– Опришки вкрали.

– Опришки кажеш? – недовіжливо запитав Колопан.

– Опришки, пане, опришки. – підтвердив Панас.

– Опришки не гусокради! – крикнув старшина.

– Опришки на таке б не пішли!

– Хто таке чув?!

– Може овечку, чи бара-

на б взяли, а не гуску!

– Це брехня!

– Бреше, сучий син!

– Бийте його!

– Покарати на смерть!

– Відрубати голову!

– Повісити!

– На палю!

– Розстріляти!

Громада посіпак та панських підлабузників гула, мов бджоли у вулику, а Панас дививсь на них байдужим поглядом і чухав потилицю.

– Без суду не можемо його карати. Завтра скличемо суд! – вирішив пан Колопан.

– До суду! До суду! – загула громада.

Панаса закрили у панській в'язниці, а громада ще довго гула на майдані, радіючи, що на другий день будуть мати велику розвагу.

(Далі буде)

Михайло Гафія ТРАЙСТА

УРОК ПАРЕМІОЛОГІЇ

(П'єса для дітей)
(Продовження з минулого числа.)

Дійові особи

БОГДАН, шахіст

АНКА, двоюрідна сестра

Богдана

АНДРІЙ ВОЛОШИН,

футболіст

АНДРЕЯ, сестра Андрія.

ЕМІЛЬ, каратист

ДЖОРДЖЕ, поет

ОЛІМПІЯ, балерина

ВАЛЕНТИНА, святкована

АУРОРА, подружка

Олімпії

МОНІКА, подружка

Джордже

ЛІЛІЯНА, подружка

Моніки

ДІВЧИНА ПЕРША,

ДІВЧИНА ДРУГА

Еміль: Моніко, я хочу знову подякувати тобі за урок пареміології!

Моніка: Якщо на те пішло, то і я у свою чергу хочу подякувати Олімпії, яка навчила мене прислів'я про рибу, про яке згадував Еміль раніше.

Джордже: Що це всіх напало говорити про рибу?! Анко, ти не пекла, не варила пирогів з рибою?..

Еміль: Май терпіння, віршописцю, – терпи, козаче, отаманом станеш! Бог терпів і нам велів, бо в терпінні золото приховане... Так велить пареміологія.

Моніка: Як ви добре знаєте всі, а я тільки сьогодні дізналась, що ви знали здавна, тобто те, що я списувала уроки від Ліліяни до одного разу, коли моя дорога подруга, називаю її так без жодної іронії, не дозволила мені списувати з її зошита. Іншими словами більш не захотіла годувати мене рибою, і я була змушена ловити її сама. Відтоді я ловлю самі високі оцінки. Ліліяно, прошу вибач все, що я говорила про тебе, щиро дякую тобі і хочу, щоб ми стали знову подругами.

Ліліяна: З великою радістю, Моніко!

(Моніка і Ліліяна обнімають одна одну.)

Моніка: Також хочу подякувати Олімпії. Якщо б не вона, я б залишилась сердитою на Ліліяну.

Олімпія: Думаю настала моя черга...

Джордже: Як бачу, ви всі зробились риболовами, мов Христові апостоли! А ти, сеструню, в яких водах риболовиш, з пареміологічної точки зору питаю?... Хто навчив тебе риболувити?

Олімпія: Ти!

Джордже (хреститься):

Впіймав рибку золоту,

Кирпатий Данило,

На картину було ту

Подивитись мило.

Рибка проситься у нього,

У долонях скаче,

А Данило з того всього

То скаче то плаче...

Я пишу вірші, і зовсім не люблю рибалити, так що...

Олімпія: Так що... Що?!

Джордже: Так що не я навчив тебе рибалити...

Олімпія: Але ти навчив мене правило...

Джордже: Стоп, стоп, стоп, стоп! Це зовсім інша риба, тобто справа. Але хочу бачити, хто відгадає про яке правило йде мова?...

Ліліяна: А ти допоможи трішки.

Олімпія: Допоможу вам я, назву вам слово без першої букви – .олото

Аврора: Евріка! Болото!...

Ліліяна: Хто про що, а ми про рибу...

Аврора: Якщо не болото, то золото!

Ліліяна: А тепер можеш крикнути Евріка!

Олімпія: Так, йдеться мова про золоте правило, якого навчив мене Джордже. Спасибі йому за це!

Джордже: Прошу! Джордже такий боярин, що розкидує золотом вліво і вправо. Радий був тобі допомогти.

Олімпія: Допоміг ти мені, Джордже, ще й як допоміг! Тільки після того, як я зрозуміла золоте правило, дала собі справу, яка я самолюбна і зла – весь час дбала тільки про себе.

(Далі буде.)

ЯК ДЖЕК ХОДИВ ЩАСТЯ ШУКАТИ

(англійська казка)

Жив на світі хлопчик. Звали його Джек. Одного чудового ранку рушив він щастя шукати. Не встиг далеко відійти – назустріч йому кіт.

- Куди йдеш, Джеку? – спитав кіт.
- Іду щастя шукати.
- Можна й мені з тобою?
- Атож! – відповів Джек. – Разом буде веселіше. І пішли вони далі, стриб-скок, стриб-скок. Недовго йшли – назустріч їм собака.
- Куди йдеш, Джеку? – питає собака.
- Іду щастя шукати.
- Можна й мені з тобою?
- Ходімо! – відказав Джек. – У гурті воно веселіше.

І пішли вони далі разом, стриб-скок, стриб-скок. Недовго йшли – назустріч їм коза.

- Куди йдеш, Джеку? – спитала коза.
- Іду щастя шукати.
- Можна і мені з тобою?
- Авжеж, – відповів Джек. – У гурті воно веселіше. І пішли вони далі разом, стриб-скок, стриб-

скок. Недовго йшли – назустріч їм віл.

- Куди йдеш, Джеку? – запитав віл.
- Іду щастя шукати.
- Можна і мені з тобою?
- А чого ж ні! – відповів Джек. – Чим більша компанія, тим веселіше.

І пішли вони далі разом, стриб-скок, стриб-скок.

- Недовго йшли – назустріч їм півень.
- Куди йдеш, Джеку? – питається півень.
- Іду щастя шукати.
- Можна і мені з тобою?
- Звичайно, – відповів Джек. – Чим більша компанія, тим веселіше.

І пішли вони далі разом, стриб-скок, стриб-скок.

Так і йшли, аж тут сутеніти стало. Почали вони думати: де ж їм ночувати? Коли бачать – край дороги будинок.

Джек наказав друзям не галасувати, а сам тихенько підкрався й зазирнув у вікно. Бачить, за столом сидять розбійники і лічать гроші.

Вернувся Джек до своїх друзів і наказав їм: як подасть знак, то щоб усі щосили кричали. От усі приготувалися. Тут Джек подав знак – і: кіт

занявкав, собака загавкав, коза замекала, віл заревів, півень закукурикав. Такий галас зняли, що розбійники перелякались і втекли. Тоді Джек із друзями спокійно зайшли в дім.

Та Джек все ж побоювався, що розбійники вночі можуть повернутися. І коли настав час спати, Джек влаштував кота в кріслі, собаку посадив під стіл, козу вивів на горище, вола заховав у підвалі, півневі звелів злетіти на дах. А сам ліг у ліжко.

Бачать розбійники – світло в домі погасло, і послали вони туди одного з своїх по гроші. Та він одразу переляканий прибіг назад й почав розповідати, якого страху натерпівся:

– Увійшов я в дім, – каже, – тільки-но хотів сісти у крісло, а там уже якась стара сидить і в'яже. Як штрикне мене шпичцями!

А це був кіт, ви ж знаєте.

– Підходжу до столу, хочу наші гроші забрати, а під столом чоботар. Як шпигоне мене шилом!

А це був собака, ви ж знаєте.

– Кинувся на горище, а там хтось зерно молотить. Як вперіщить мене ціпом – ледве з ніг не збив!

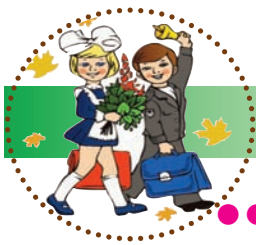
А це була коза, ви ж знаєте.

– Нарешті, спускаюсь у підвал, а там – дроворуб. Як угріє мене обухом! Ледве втік.

А це був віл, ви ж знаєте.

– Та все б нічого, якби не карлик на дахові. Як закричить: «А подать-но його сюди! А подать-но його сюди!..» А я навітки, та й до вас...

А це півень кричав: «Ку-ку-рі-ку-у!» – ви ж знаєте.

Сторінка народознавства

Ольга СЕНИШИН

ПЕРШЕ ЧЕРВНЕВЕ СВЯТО

Червень або «червець» починає літо і продовжує радувати цвітінням та яскравістю зелені. І хоча до врожаю далеко, на душі радісно. Про це ж говорять і народні прислів'я: «У червні їжі мало - так жити весело: квіти цвітуть, солов'ї співають», «Червень – місяць білих ночей, квітучих трав, співаючих птахів». Святочний календар місяця відкриває 3-є червня – день святого Костянтина Великого, а також його матері цариці Олени. Крім того, шануються і діти Костянтина – чудотворці Федір і Михайло. Вважалося, що молитви до цих святих допоможуть зберегти здоров'я і принесуть

щедрий урожай. Святування у цей день пов'язували з сільським господарством, а особливо – з часом посіву льону, конопель, вівса, проса та гречки. Саме з 3-ого червня починався посів гречки, можна було останній раз в цьому році сіяти просо. Сіяли хліб, навпаки, закінчували. В Оленин день дівчата повинні були ходити

простоволосими, щоб волосья було красивим і довгими. Вони ще не забували молились святій у її день, щоб вона подбала про їх долю. Не бажано пліткува-

ти, лаятися та конфліктувати, щоб не накликати лиха.

В день Олени та Костянтина існував звичай пересаджувати огірки, примовляючи: «Олені – льони, Костянтину – огірки». Посадку огірків прийнято було робити таємно, не посвячуючи в це своїх допитливих сусідів і навіть членів сім'ї, які не беруть участь у процесі. Робилося це для захисту від злого ока. Якщо ж огірки все-таки виростили жовтими і пожухлими, говорили, що їх хтось наврочив. Для того, щоб молоду огудину та й всіляку іншу зелень не зідала гусінь, городину садили натщесерце.

У народі 3-є червня ще називали «Оленин день», «Льняница», «Олена – ранні льони». Святу Олену вважали покровителькою льона-

рів ще з часів Київської Русі. Наші предки особливо шанували цю рослину, тому що вона дає не тільки надзвичайну корисну поживну і здорову їжу, але й одяг. Ляні вироби й досі цінуються за красу, якість і здатність надавати прохолоду в спекотні дні. Крім того, з лляних ниток та кусочків тканини майже в кожній хаті діти чи матері виготовляли забавки – від простих фігурок, вузликівих ляльок і до всім відомих «ляльок-мотанок». Прості лялечки, зроблені для розваги малят, існували у багатьох світових культурах. Мотанки ж – це давні унікальних родинні обереги українців. Вони уособлюють собою єднання

сімейних зв'язків та поколінь. Здавна вважали, що мотанка могла приносити лише добро. Такі ляльки - це символ добра та благополуччя, символ надії на краще та сильний сакральний предмет. Вони зобража-

(Продовження на 9 стор.)

Древньогрецьке місто Олімпія, розташоване у північно-західній частині Пелопоннесу, було релігійним центром, місцем культу верховного бога древніх греків Зевса і проведення присвячених йому Олімпійських ігор. Це був найбільший художній центр Древньої Греції. Архітектурний ансамбль Олімпії в основному склався в VII – IV сторіччях до н.е. Тут були зведені чудові храми богів – великі і малі.

Там знаходилося й одне із семи чудес світу – величезна і прекрасна статуя владики Олімпу Зевса.

СТАТУЯ ЗЕВСА В ОЛІМПІЇ

Величезний 14 метровий Зевс засідав на троні з золота, слонової кістки, чорного дерева і дорогоцін-

них каменів. На троні Фідій відтворив чимало сюжетів еллінської міфології і фігури цілком реальних людей, зокрема свого улюбленця хлопчика Пантарка, що став переможцем на 86-их Олімпійських іграх у боротьбі серед самих молодших хлопчиків. У одній руці він тримав золоту статую крилатої фігури перемоги Ніки, іншою спирався на скіпетр з орлом на верхньому кінці. Плащ, перекинаний через плече, волосся і борода Зевса були виліплені з золота. Статуя здавалася живою: от – от Зевс підніметься з трону.

(Продовження з 8 стор.)

ли в більшості тільки жінок або діточок і мали хрестоподібний вигляд. Голова є величезною, але не має рис обличчя. При виготовленні частини тіла з'єднувалися тільки вузликами, без швів, а використані матеріали не різали, а тільки рвали. До того ж створювали ляльку-мотанку всю одразу, без перерви і їм ніколи не давали імені. Їх виготовляли як важливий оберіг, який передавався з покоління в покоління, або як подарунок до свята. Та найчастіше такі ляльки робили швидко і вони ставали найкращою забавкою для дитини.

Отож, з Олениного дня слід було починати сіяти льон. Казали: «хто посіє льон на Олену – будуть довгі льони». Вірили, що посіяний в цей день льон добре вродиться, особливо, якщо сіяти «з фартуха». Весь цей день царицю по-

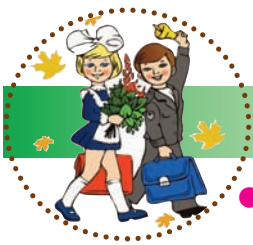
минали з проханням дати великий урожай цієї рослини. Для урожайності та білизни льону здійснювали цілий ряд магічних дій: вибирали в якості засівальщика найвищу людину, на-

магалися вживати продукти білого кольору, тощо. Подєкуди для того, щоб льон народився добре, старші жінки клали у мішок з насінням печені яйця. Сівач повинен був печені яйця підкинути якомога вище. Вважалося, що чим вище будуть підкинуті яйця, тим вищим виросте і льон. Ще цікаві-

шим є звичай, за допомогою якого «обманюють льон». Для цього при посіві льону баба роздягається догола в тому розрахунку, що льон, дивлячись на її наготу, зглянеться над нею, подумає: «Це бідна баба – у неї навіть сорочки на тілі немає, треба буде пожаліти її і краще вродити».

В наші дні лляне насіння давно зарахували до повноцінних продуктів харчування і в їжу використовують як мелені зерна, так і лляну кашу. У його складі просто ідеальне співвідношення вітамінів і багатьох інших речовин. Йому приписують і ряд лікувальних властивостей, рекомендують вживати кожноденно. То ж давайте шанувати це свято, не забувати про льон і інші корисні традиційні українські рослини, а також поважати всіх тих, хто так тяжко працює біля них. Шана їм і хвала!

Карло КОЛЛОДІ

ПРИГОДИ ПІНОККІО

XIX.

У ПІНОККІО КРАДУТЬ ЗОЛОТІ МОНЕТИ, І ЗА ЦЕ ЙОГО САДЯТЬ НА ЧОТИРИ МІСЯЦІ ДО В'ЯЗНИЦІ

– Я тебе не розумію,– мовив дерев'яний хлопчик. Його вже брав страх.

– Ну що ж, поясню тобі докладніше,– сказав Папуга.– Отож знай, що коли ти подався до міста, Лисиця з Котом повернулися, забрали золоті монети і чкурнули щодуху геть. Спробуй їх тепер наздогнати.

Піноккіо роззявив рота від подиву і, не ймучи віри Папузі, заходився руками розгрібати мокру землю. Гріб, гріб, гріб і вигріб таку глибоченну яму, що туди міг сховатися цілий ожеред соломи, але грошима там і не пахло. З розпачу він побіг до міста й подався зразу до судді поскаржитися на двох шахраїв, що його обікрали.

Суддею була стара мавпа з породи горил, її всі шанували за похилий вік і сиву бороду. Але найбільшу повагу до судді-мавпи викликали її золоті окуляри без скелець. Вона ніколи не знімала їх, кажучи, що в неї дуже слабкий зір.

Піноккіо докладно розповів судді, як його обдурили, назвав імена; прізвища й особливі прикмети шахраїв і попросив учинити правий суд.

Суддя слухав дуже уважно і співчутливо. Коли дерев'яний хлопчик скінчив свою розповідь, мавпа подзвонила в дзвіночок. Негайно з'явилися два сторожові пси в жандармських мундирах.

Суддя показав жандармам на Піноккіо:

– У цього бідолахи вкрали чотири золотих монети,– сказав він.– Схопіть його і зараз же відведіть у в'язницю.

Бідолаха, почувши такий несподіваний вирок, отетерів, хотів був протестувати, але жандарми швиденько заткнули йому рота і повели до в'язниці. Там він просидів би чотири місяці, чотири довгих-довгих місяці або ще й довше, якби не щасливий випадок. Річ у тому, що молодий імператор, який правив Дурнеловами, здобув велику перемогу над своїми ворогами і влаштував з цієї нагоди пишне свято з ілюмінацією, фейерверком, кінними змаганнями і велосипедними перегонами.

З великих радощів він наказав відчинити в'язницю і випустити на волю всіх злодіїв.

– Якщо всіх випускають, то й я хочу вийти,– сказав Піноккіо тюремникові.

– Вам не можна,– відповів той.– На вас цей указ не поширюється.

– Пробачте,– заперечив Піноккіо, – Адже я теж злодій.

– Тоді ви тисячу разів маєте слухність,– сказав тюремник, шанобливо зняв кашкет на прощання, відімкнув двері в'язниці і випустив хлопчика на волю.

XX.

ВИЙШОВШИ З В'ЯЗНИЦІ, ПІНОККІО ХОЧЕ ПОВЕРНУТИСЯ В БУДИНОК ФЕЇ, АЛЕ ПО ДОРОЗІ ЗУСТРІЧАЄТЬСЯ З ЖАХЛИВОЮ ЗМІЄЮ, А ПОТІМ ПОТРАПЛЯЄ У ПАСТКУ

Уявіть собі, як радів Піноккіо, опинившись на волі. Не гаючись ані хвилинок, він вийшов з міста і попрямував дорогою, що вела до будиночка Феї.

Недовзі перед тим пройшов великий дощ, і дорога зовсім розгрузла, вкрилася калюжами. Піноккіо брів по коліна в багні, але не звертав на це уваги. Палко бажаючи побачити свого батька і сестричку з блакитним волоссям, він біг підстрибом, як собака-гончак, і забрюхався по саму шию. Біжачи, він промовляв сам до себе:

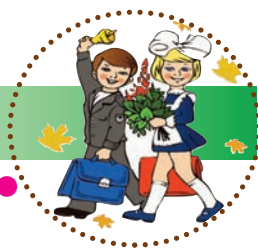
– Скільки напастей упало на мою голову! Так мені й треба, бо я дерев'яний хлопчик, упертий і гарячий, все беруся робити по-своєму, не слухаюся тих, хто хоче мені добра, любить мене і в тисячу разів розумніший за мене... Але тепер присягаюся, що буду жити по-іншому, стану розумним і слухняним хлопцем. Я на власній шкурі пересвідчився, що неслухняним дітям завжди перепадає на горіхи, їм ніяк не щастить у житті. Мій батько, мабуть, жде мене? А що як він уже в Феї? Я так давно його не бачив, що не можу дочекатися тієї миті, коли обніму й тисячу разів поцілую... А чи пробачить мені Фея мої погані витівки? Подумати лише, скільки уваги, ласки віддала вона мені. Таж якби не вона, мене б уже й на світі не було! Хіба ще є на світі хлопчисько невдячніший і безсердечніший за мене?

Раптом Піноккіо остовпів і з ляку відскочив кроків чотири назад. Що ж він побачив?

Величезну Змію, що лежала поперек дороги. Шкіра в неї була зелена, очі – як жарини, а з кінчика хвоста курився дим, як з комина.

Неможливо описати жах, який огорнув дерев'яного хлопчика. Він відбіг назад на півкілометра, сів на купу каміння, щоб перечекати, поки Змія поповзе собі геть і звільнить йому шлях.

(Продовження на 11-ій стор.)

(Продовження із 10 стор.)

Минула година, дві, три, а Змія все не рушала з місця. Навіть здалеку видно було, як горять її очі і як здіймається в небо стовп диму з кінчика її хвоста.

Тоді Піноккіо, набравшись духу, підійшов до Змії на відстань кількох кроків і промовив улесливим голосом:

– Вибачте, синьйоро Змія, чи не могли б ви відсунутися трохи набік, щоб я пройшов?

Сказав як до стіни. Змія навіть не ворухнулася.

Піноккіо знову промовив тим самим голосом:

– Знаєте, синьйоро Змія, я йду додому, там на мене чекає тато, якого я вже давно-давно не бачив. Дозвольте мені пройти, і я піду собі своєю дорогою.

Марно чекав він хоч якоїсь відповіді. Змія лежала непорушно, очі її заплющилися, з хвоста перестало куріти. Аж не вірилося, що мить тому вона здавалася живою.

– Невже здохла? – промовив Піноккіо, потираючи з радощів руки. Він зараз же спробував переступити через Змію, щоб перейти на другу половину дороги. Та не встиг підняти ногу, як Змія випросталася, ніби туга пружина. Піноккіо з переляку відскочив, зачепився і впав на землю. Але так невдало, що загруз головою в багнюку, а ноги лишилися стирчати догори.

Побачивши, що дерев'яний хлопчик стоїть на голові і дригає в повітрі ногами, Змія зареготала; сміялася вона так довго, що в неї у грудях лопнула жила. І цього разу вона здохла насправді.

Піноккіо кинувся бігти, щоб дістатися до будинку Феї ще завидна. Та по дорозі йому дуже схотілося їсти, і він заскочив у чийсь садок зірвати гроно винограду. Краще б він ніколи цього не робив!

Тільки-но дерев'яний хлопчик потягся до ягід, як – клац! – дві гострі залізні щелепи схопили його ногу так міцно, що в нього від болю потемніло в очах.

Нещасний хлопець спіймався у пастку, що її селяни поставили на куницю, які занадилась до їхніх курників.

XXI.

ПІНОККІО ПОТРАПЛЯЄ ДО СЕЛЯНИНА, ЯКИЙ ПРИМУШУЄ ДЕРЕВ'ЯНОГО ХЛОПЧИКА СТЕРЕГТИ КУРНИК

Як і слід було сподіватися, Піноккіо заплакав, зарепетував, заблагав рятунку. Та ні зойки, ні стогони не допомогли, бо навкруги не було ніякого житла, а на дорозі не з'являлося й душі живої.

Тим часом на землю спустилася ніч.

Від болю в ногах, стиснутих залізними щелепами, і від страху лишитися на самоті серед темної ночі дерев'яний хлопчик мало не зомлів. Аж ось він

побачив над головою Світлячка і сказав до нього:

– О Світлячку, врятуй мене, будь ласка, від цих мук!

– Бідний хлопчику! – відповів Світлячок, повний жалості до Піноккіо. – Як ти потрапив у цю пастку?

– Я зайшов у садок зірвати гроно винограду.

– А хіба це твій виноград?

– Ні...

– Хто ж тебе навчив брати чуже добро?

– Я хотів їсти...

– Голод – це ще не причина, щоб привласнювати добро, яке тобі не належить.

– Це правда, правда, – вигукнув, ридаючи, Піноккіо. – Я більше так не робитиму.

І тут їхню розмову перебив тихий шелест: хтось наближався легенькими кроками. Це був хазяїн садка, який навшпиньки крався до виноградинка подивитися, чи не вскочила в пастку яка з куниць, що крала в нього курей.

Та уявіть собі його здивування, коли, вийнявши з-під поли плаща ліхтар, він замість куниці побачив хлопчика.

– Ага, злодюжко! – обурився селянин. – То це ти крадеш курей?

– Не я, не я! – вигукнув, схлипуючи, Піноккіо. – Я зайшов у садок, щоб попоїсти трохи винограду.

– Хто краде виноград, той крастиме і курей. Ну стривай, ось я тебе провчу.

Він розщепив пастку, схопив хлопця за комір і потяг його, немов вовк ягнятко, до своєї хати.

Прийшовши на подвір'я, він кинув Піноккіо на землю, наступив йому ногою на шию і сказав:

– Зараз уже пізня година, і я хочу спати. Поквитаємося завтра. Саме сьогодні здох мій пес, який сторожував у мене на подвір'ї, і ти станеш на його місце. Будеш моїм сторожовим собакою.

Селянин надяг Піноккіо на шию грубий нашійник з мідними шпичаками і туго стягнув його, щоб дерев'яний хлопчик не міг висмикнути голову. До нашійника був приклепаний довгий ланцюг, прикріплений до муру.

– Якщо вночі піде дощ, – сказав селянин, – сховайся собі в будку, там є солома, на якій чотири роки спав мій бідний пес. І пильнуй. Як прийдуть злодії, гавкай щосили.

Скінчивши повчати, селянин зайшов у хату і на всі засуви замкнув за собою двері. Нещасний Піноккіо лишився на подвір'ї. Він лежав на землі ледь живий з холоду, голоду та страху. Час від часу, просовуючи руки в нашійник, що стискав йому горло, він з плачем нарікав:

– Так мені й треба! Я це заслужив! Я хотів стати ледарем, волоцюгою. Я послухався поганих товаришів. І тому нещастя весь час переслідує мене.

(Продовження на 12 стор.)

(Продовження із 11 стор.)

Якби я був гарним хлопчиком, як усі, якби захотів учитися і працювати, якби zostався вдома з бідним татусем,— то тепер не був би тут, під селянською хатою; посеред поля сторожовим псом. Ох, якби я міг з'явитися на світ удруге... Та про це пізно вже говорити, і я муситиму все стерпіти.

Після цієї щирої сповіді він забрався в собачу будку й заснув.

XXII.

ПІНОККІО ВИКРИВАЄ ЗЛОДІІВ, І ЗА ВІРНУ СЛУЖБУ СЕЛЯНИН ВІДПУСКАЄ ЙОГО НА ВОЛЮ

Дерев'яний хлопчик спав солодко уже понад дві години, коли десь так опівночі його розбудив чийсь шепіт. На подвір'ї хтось стиха перемовлявся дивними пискливими голосами. Обережно висунувши з будки кінчик носа, Піноккіо побачив чотирьох звірят з темною шкуркою, схожих на котів. Вони збилися до купи і про щось радилися. Та це були не коти, а куниці, хижі звірята, які понад усе люблять яйця і молоденьких курочок. Одна з куниць відокремилася од своїх спільників, підійшла до будки і стиха промовила:

- Добрий вечір, Мелампо.
- Я не Мелампо,— відповів дерев'яний хлопчик.
- А хто ж ти тоді?
- Я Піноккіо.
- А що ти тут робиш?
- Служу сторожовим собакою.
- А де ж Мелампо? Де старий пес, який жив у цій будці?
- Здох сьогодні вранці.
- Здох? Бідолаха! Такої добрячої душі собака!..

Правда, судячи з твоєї морди, ти теж порядний пес.

- Прошу вибачення, але я не собака.
- А хто?
- Я дерев'яний хлопчик.
- І служиш тут сторожовим собакою?
- На жаль. Мене покарали.
- Тоді я пропоную тобі ті ж умови, що й покійному Мелампо. Будеш задоволений.
- А які це умови?

– Раз на тиждень, як і досі, ми навідуватимемося вночі до цього курника і братимемо восьмеро курей. Семеро нам, а одна тобі з тією умовою, звичайно, що ти вдаватимеш, ніби спиш, і не будитимеш хазяїна своїм гавкотом.

– А Мелампо так робив? – запитав Піноккіо.

– Авжеж! Ми з ним жили в злагоді. Отож спи собі спокійнісінько і будь певен, що ми залишимо тобі під будкою ситеньку курочку на сніданок. Ти мене зрозумів?

– Атож! – відповів Піноккіо і покивав загрозово головою, ніби хотів сказати: «Ми ще про це побалакаємо!»

Чотири куниці, певні, що «собаки» їм бояться нічого, побігли до курника, який стояв майже поряд з будкою, зубами і пазурами відчинили дерев'яні двері й одна по одній шаснули всередину. Щойно вони зайшли, як почули, що двері за ними гучно хряснули.

То Піноккіо зачинив двері та ще й, про всяк випадок, прикотив під них велику каменюку.

Після цього він загавкав, ну точнісінько як сторожовий собака: гав-гав-гав!

На гавкіт селянин устав з ліжка, взяв рушницю і, відчинивши вікно, спитав:

- Що сталося?
- Злодії!– відповів Піноккіо.
- Де?
- В курнику.
- Зараз я вийду.

І справді, селянин миттю спустився сходами вниз, заскочив у курник, спіймав усіх куниць і повкидав їх у мішок.

– Нарешті ви в моїх руках,— задоволено промовив він.— Я міг би покарати вас сам, та не хочу. Мені приємніше буде віднести вас завтра в сусіднє село до шинкаря, який здере з вас шкурки, а з м'яса приготує смачну солодку печеню, зовсім як заячу. Ви, звісно, не заслуговуєте такої честі, але шляхетні як я люди не зважають на такі дрібниці.

Підійшовши до Піноккіо, селянин погладив його і спитав:

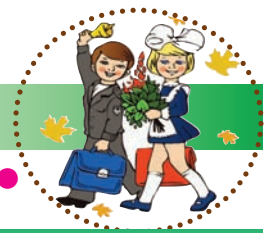
– Як тобі пощастило викрити змову цих злодюжок? Подумати тільки, що Мелампо, мій вірний Мелампо, ніколи нічого не чув!

Дерев'яний хлопчик міг би розказати про ганебну угоду між собакою й куницями. Та, згадавши, що пса вже нема на світі, подумав: «Навіщо обмовляти покійника? Мертві є мертві, і найкраще дати їм спокій».

– Коли куниці прийшли на подвір'я, ти спав чи ні?– питав далі селянин.

– Спав,— відповів Піноккіо.— Але куниці своїм базіканням розбудили мене. Одна підійшла до моєї будки і сказала: «Якщо ти обіцяєш нам не гавкати і не будити хазяїна, ми подаруємо тобі ситеньку курочку». Розумієте? Ці поганці мали нахабство зробити мені таку ганебну пропозицію! Я дерев'яний хлопчик і маю вади, як і всі на цьому світі, проте ніколи не ввійду в спілку з мерзенними злодіями.

– Ти молодець, хлопче! – вигукнув селянин, ляснувши Піноккіо по плечу.— Такі вчинки роблять тобі честь. І щоб довести тобі, який я задоволений твоєю поведінкою, звільняю тебе і відпускаю додому.— І зняв з хлопчика нашійник...

Дитячі лічилки

* * *

Десять, дев'ять,
Вісім, сім –
Замовкає в небі грім.
Линуть хмари де-не-де.
Далі цифра шість іде.
В лузі скошена трава –
П'ять, чотири, три і два.
Після двійки – одиниця.
От і йди тепер жмуриться!

* * *

Тікав заєць через міст,
Довгі вуха, куций хвіст.
А ти далі не тікай,
Рахувати починай.
Раз, два, три – вийди ти.

* * *

Зайчик-зайчик-побігайчик
Виніс хліба нам окрайчик,
Виніс свіжої води.
Ой, виходь жмурися ти!

* * *

Йшла Маринка по стежинці,
Загубила там корзинку.
А в корзинці паляниця,
Хто з'їв – тому і жмуриться!

* * *

Біля річки, на лузі,
Першоцвіт розцвіта.
А хто останній, друзі, -
Той з кола виліта!

* * *

С. Шаповалов

Котилася торба
З високого горба,
А в тій торбі
Хліб, паляниця.
Кому доведеться,
Тому і жмуриться.

* * *

Сорока-ворона
На дубі сиділа,
Боярів лічила:
Калина-малина,
Суниця-чорниця,
В'яз.
Хто буде жмуриться,
Той буде князь.

* * *

Раз, два, три!
Раз, два, три!
Дули, дмухали вітри.
Дули, дмухали щосили
І горіхів натрусили.

Натрусили так багато,
Поспішаймо їх зібрати!
Раз, два, три!
Ловиш ти!

* * *

Сидить жабка під корчем,
Починає рити.
Хто до неї доторкнеться,
Той буде жмурити.

ІГРИ

ВИШИБАЛИ

Для гри знадобиться м'ячик і кількість гравців не менше трьох, але чим більше, тим краще. Діти діляться на дві команди – одна вибиває іншу. Вишибали стають по

краях майданчика з двох сторін. Друга команда стоїть в центрі. Завдання вишибал – потрапити м'ячем у будь-якого суперника, при цьому не можна дозволити їм зловити м'яч «свічку», інакше у гравця з'яв-

ляється бонус. При попаданні м'яча гравець вибуває з гри. Гра ведеться до повного вибуття всіх членів команди суперниці. Після цього ролі міняються

НАГОНЯЛЬКА

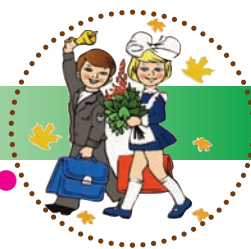
Для гри знадобиться скакалка і дівчатка. Перша дівчинка скаче будь-яким способом до того моменту, як заплутається. При цьому ведеться рахунок. Наступна дівчинка повинна спочатку проскакати стільки разів, скільки проскакала перша дівчинка – «нагнати», а потім почати свій відлік, який повинна буде нагнати наступна учасниця. До виграшу і програшу зазвичай не доходить, так як з втомою вщухає і азарт.

БІЛОЧКИ-СОБАЧКИ

Грають від чотирьох і більше учасників. Діти діляться на «білочок» і «собачок».

Завдання «собачки» зловити будь-яку «білочку», в цьому випадку або «білочка» вибуває з гри і чекає закінчення, або ролі міняються, в залежності від першопочаткової домовленості. У грі є нюанс – білочка може заскочити на будь-який дерев'яний предмет. При цьому необхідно сказати «Тук-тук, я в будиночку» – «собачка» вже не може зловити таку «білочку». Але після певного часу «собачка» може сказати чарівні слова «Раз-два-три, дерево вгорі» і можна знову ловити «білочку».

Що, ви теж забули?

Катруся на уроці розповідала напам'ять вірш і збилася. Настала прикра пауза. Учениця повернулася до учительки, чекаючи, що вона підкаже... Потім спитала:

– Що, ви теж забули?

Добра справа

– Мамо, я сьогодні зробив дуже добру справу.
– Яку саме, синку?
– Двоє запізнювалися до поїзда. Я нацькував на них нашого пса, і вони так втікали від нього, що встигли на поїзд.

Дивно

– Ромчику, сьогодні учителька знову скаржилася на тебе!
– Як же так?! Сьогодні я зовсім у школі не був!

Щоб пересвідчитись

Маленький хлопчик приніс додому черепаха.
– Навіщо вона тобі? – запитує схвильована мати.

– Хочу перевірити, чи правда, що вона живе двісті років.

Все одно

Сім'я збирається до кінотеатру. Мати довго чепуриться перед дзеркалом.

Нарешті, маленький синок не витримує:

– Мамо, не фарбуйся. Там все одно світло вимикають!

Покоління

– Мамо, – каже дев'ятирічна дівчинка, – ти пам'ятаєш ту вазу, яка переходить у нашій родині з покоління в покоління?

– Так, – відповідає мати. – А що?

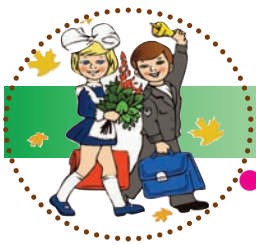
– Моє покоління щойно її розбило.

Молодець, мамо!

Вкладаючи сина спати, мама похвалила:

– Бачиш, дитяtko, сьогодні я не зробила тобі жодного зауваження.

– Молодець, мамо! Завжди будь такою гарною!

Про горобчика

Слова Ю.Ю. Драгун

Музика Г. В. Гордійчук

1. Зли-ва по-лем за-гу-ля-ла, грім по-чав зну-ща-тись...
Го-роб-чи-ку-си-ро-ти-ні ні-де за-хо-ва-тись.

Злива полем загуляла,
Грім почав знущатись...
Горобчику-сиротині
Ніде заховатись.

Зажурилася пташина:
Що має робити?
Над гніздечком поглумились,
Ніде йому жити.

Ой горобчику маленький,
Ти дуже бідуєш,
Нема де тобі зігрітись,
Часто голодуєш.

Полети у степ широкий,
Знайди соломину
Та десь собі під стріхою
Побудуй хатину.

Послухайте, милі діти,
Вже пташок співає
Та цвіріньканням веселим
День новий вітає.

А вам, діточки, щасливо
Й добре в світі жити,
Тож уранці та ввечері
Бога слід молити.

Попросити в нього долі,
Злагоди у хаті,
Для горобчиків гніздечка,
Їжею багаті.

Хай стрибають та співають
Весело на ганку,
Новий день хай зустрічають
Укупі щоранку.

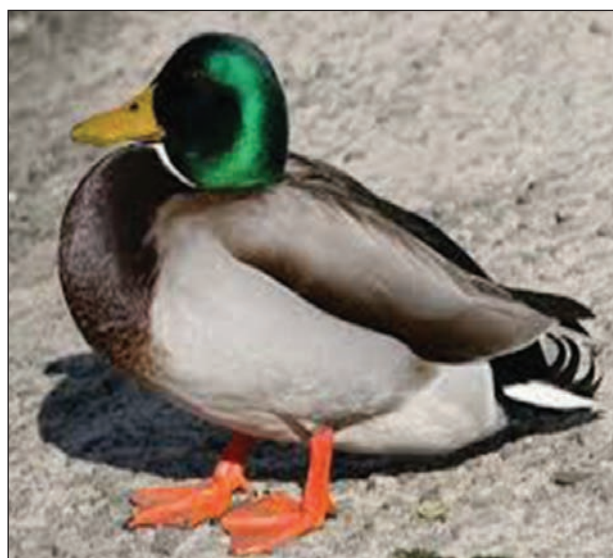

? Відгадай ?

Сидить баба на грядках, вся закутана
в хустках.

Капуста.

На городі молода
Пишні коси розпліта,
У зеленії хустинки
Золоті хова зернинки.

Кукурудза.

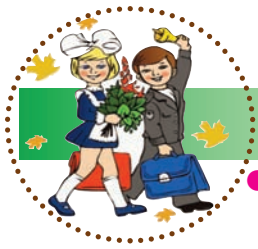
У воді купалася, сухою зосталася.

Качка.

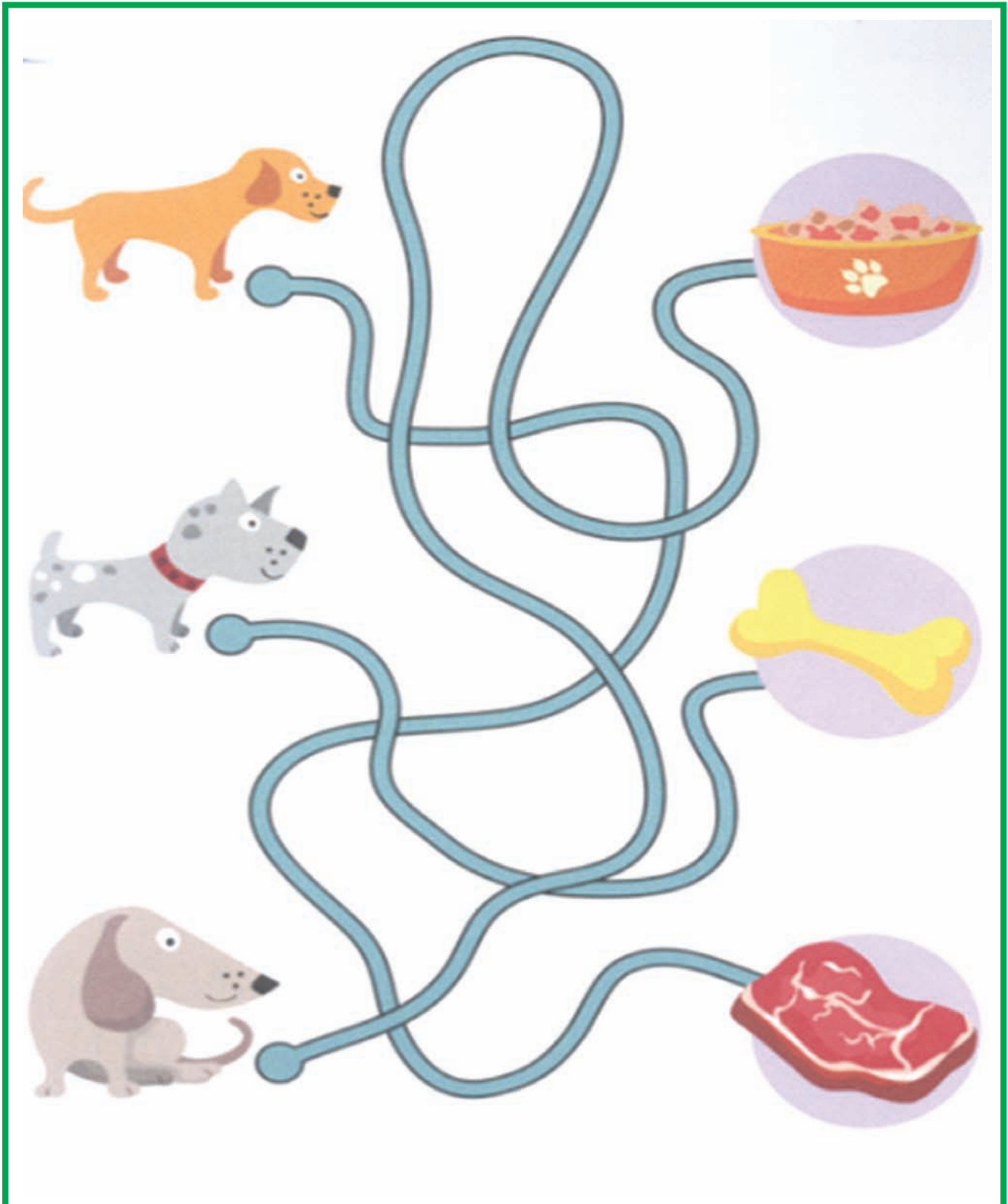

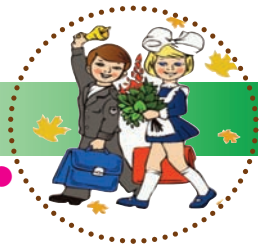
Мене п'ють, мене ллють, усім потріб-
на я. Хто я така?

Вода.

Знайдіть дорогу до...

Зроби власними руками

АКВАРІУМ У КОРОБЦІ

Хто ж не мріяв мати власний акваріум з морськими зірками, золотими рибками та іншими екзотичними мешканцями? Ти теж не проти мати особисте підводне царство у себе вдома? Пропоную створити його своїми руками.

Тобі знадобляться:

- коробка з-під взуття,
- роздруківки рибок,
- кольоровий папір та картон,
- блакитна нитка,
- клей «Момент» або пластилін,
- намистинки, мушлі, камінці тощо,

1. Візьми коробку з-під взуття та приклей до неї смужку жовтого паперу. Зверху за допомогою клею або пластиліну прикріпи невеличкі мушлі. Приклей водорості. Це дно акваріуму.

2. Намалюй або роздрукуй зображення підводних жителів: крабів, рибок, морських зірок та коників. Наклей малюнки на картонну основу.

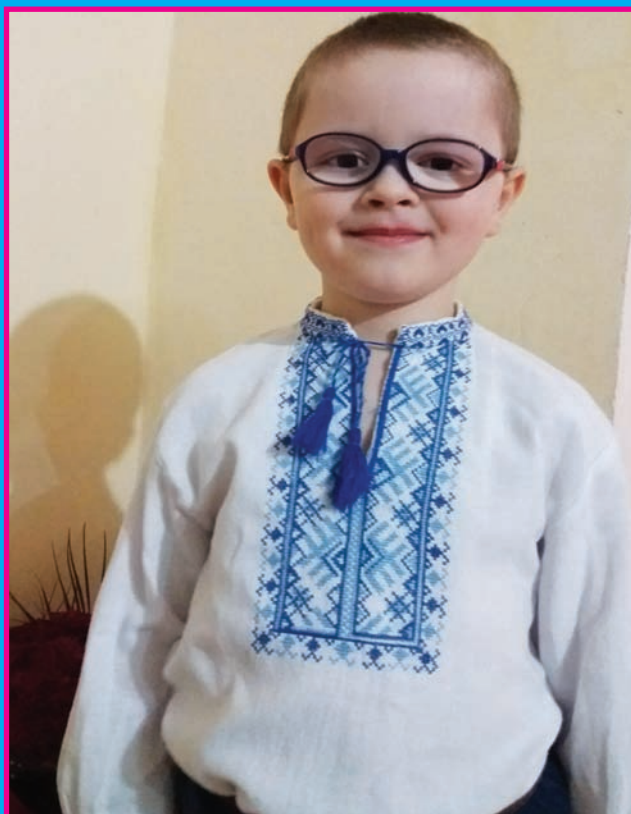

Підвісь мешканців акваріуму на нитку, прикріпивши їх кінчики до коробки пластиліном. А якщо бажаєш, аби рибки «плавали» вгору-вниз, протягни нитку з голкою через верхню частину коробки та закріпи гудзиком зовні акваріуму. Піднімаючи та опускаючи гудзики, можна створити ефект морської хвилі.

Не забудь прикрасити акваріум намистинками та «дорогоцінним» камінням.

Пишаємося нашими дітьми!

Крістіян Юрча, 5 років, с. Бистрий

Софія Юрча, 8 років, с. Бистрий

Ана Хащек, 7 років, с. Бистрий

Резван Робчук, с. Марицея